

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Jirsy, soudců JUDr. Tomáše Lichovníka a JUDr. Vladimíra Sládečka (soudce zpravodaj) o ústavních stížnostech **1) M. E.**, zastoupeného Mgr. Janem Šmídem, advokátem se sídlem Praha 2, Jugoslávská č. 620/29, **2) B. G.**, zastoupeného JUDr. Janem Černým, advokátem se sídlem Praha 1, Politických vězňů č. 934/15, a **3) Z. M.**, zastoupené JUDr. Františkem Boškem, advokátem se sídlem Praha 4, Žižkova č. 1658/5, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 3. 2021 č. j. 9 To 5/2021-8108, za účasti **Vrchního soudu v Praze** jako účastníka řízení a **Městského soudu v Praze** jako vedlejšího účastníka řízení, **takto:**

- I. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 3. 2021 č. j. 9 To 5/2021-8108 byla porušena ústavně zaručená práva stěžovatelů na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s právem na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 3. 2021 č. j. 9 To 5/2021-8108 se ruší.**

O d ů v o d n ě n í

I

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2020 sp. zn. 47 T 6/2018 byli stěžovatelé zproštěni obžaloby podané státním zástupcem Vrchního státního zastupitelství v Praze pro jednání právně kvalifikované jako zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku a zvláště závažný zločin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2, odst. 5 trestního zákoníku. Stěžovatelé navrhují, aby Ústavní soud zrušil v záhlaví označené usnesení Vrchního soudu v Praze, jímž byl na základě odvolání státního zástupce zrušen uvedený rozsudek Městského soudu v Praze v celém rozsahu, věc byla vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí a podle § 262 trestního řádu bylo nařízeno, aby byla věc projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu.

2. Podle stěžovatelů došlo vydáním napadeného rozhodnutí k zásahu do jejich práv podle čl. 4 odst. 4, čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

II

3. Ústavní soud nejprve obdržel ústavní stížnost stěžovatele 1), vedenou pod sp. zn. I. ÚS 2085/21. Stěžovatel 1) napadl ústavní stížností usnesení Vrchního soudu v Praze (dále jen „vrchní soud“) ze dne 8. 3. 2021 č. j. 9 To 5/2021-8108. Stejně rozhodnutí posléze napadl ústavní stížností vedenou pod sp. zn. II. ÚS 2280/21 stěžovatel 2) a stejné rozhodnutí dále napadla ústavní stížností vedenou pod sp. zn. II. ÚS 2309/21 stěžovatelka 3). Za této situace, s odkazem na § 63 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), ve spojení s § 112 o. s. ř., usneseními ze dne 6. 10. 2021 č. j. I. ÚS 2085/21-22 a ze dne 2. 11. 2021 č. j. I. ÚS 2085/21-26 Ústavní soud spojil všechny tři ústavní stížnosti ke společnému řízení, nadále vedenému pod sp. zn. I. ÚS 2085/21.

4. Ústavní stížnosti všech tří stěžovatelů jsou obsahově v podstatě shodné. Stěžovatelé namítají, že pro postup odvolacího soudu podle § 262 trestního řádu nebyly splněny podmínky, protože nalézací soud v celém průběhu řízení postupoval zcela v intencích trestního řádu. Odvolací soud podle nich nerespektoval zákonem dané rozložení úkolů, když ve snaze prosadit vlastní hodnocení důkazů, které však sám neprovedl, neakceptovatelným způsobem zasahoval do skutkových zjištění soudu prvního stupně. Vrchnímu soudu vytýkají, že dával soudu prvního stupně pokyny, když mu mj. ukládal, které okolnosti má či nemá brát při rozhodování v úvahu. Usnesení vrchního soudu pokládají za zcela nedostatečně odůvodněné. V přikázání věci jinému senátu spatřují porušení principu proporcionality, neboť nelze upřednostnit právo na projednání věci bez zbytečných průtahů na úkor práva na zákonného soudce. Odvolací soud si podle nich vytvořil názor na jediný správný výsledek trestního řízení, tedy že mají být uznáni vinnými, a ten soudu prvního stupně opakovaně vnucoval.

5. Svůj názor, že odvolací soud postupoval nezákonně, když přikázal věc k rozhodnutí jinému senátu, stěžovatelé opírají též o judikaturu, zejména Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Primárně odkazují na rozhodnutí ESLP ve věci *Tempel v. Česká republika* a na nálezy sp. zn. I. ÚS 3235/15 a IV. ÚS 1327/19. Dále uvádějí konkrétní pasáže z usnesení vrchního soudu, z nichž je podle jejich názoru patrné, jak odvolací soud instruoval soud nalézací ohledně hodnocení konkrétních důkazů, a to bez toho, že by tyto důkazy provedl. Upozorňují na skutečnost, že odvolací soud dokonce došel k novým skutkovým zjištěním v souvislosti s údajným motivem jednání obžalovaných, přičemž tento motiv dovodil z důkazu, který nebyl v odvolacím řízení proveden. Tvrdí, že pokud vrchní soud v neveřejném zasedání hodnotil důkazy provedené soudem prvního stupně, byl takový postup v přímém rozporu s ustanovením § 263 odst. 7 trestního řádu. Usnesení vrchního soudu považují za zcela nedostatečně odůvodněné a odkazují v této souvislosti na nálezy sp. zn. I. ÚS 1922/19.

III

6. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) ve svém vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že s ohledem na procesní stadium věci nepovažuje za přípustné, aby se jakkoli vyjadřoval k otázce dosavadního hodnocení důkazů. Poukázal na fakt, že Ústavní soud o důvodu přípustnosti odnětí věci v nedávné době rozhodoval ve věci vedené pod sp. zn. IV. ÚS 839/21, v níž byly uplatňovány obdobné důvody jako v nyní projednávaném případě.

7. Vrchní soud ve svém vyjádření uvedl, že považuje ústavní stížnost za neopodstatněnou. Připomněl, že se jednalo již o jeho třetí rozhodnutí ve věci, přičemž k postupu podle § 262 trestního řádu přistoupil až poté, co ani v pořadí třetí rozsudek městského soudu neobstál pro jednostranné hodnocení důkazů ve prospěch obžalovaných.

8. Ústavní soud nepovažoval za nutné zasílat obdržená vyjádření stěžovatelům k replice, neboť neobsahovala žádné nové závažné skutečnosti, jež by nebyly patrné z trestního spisu, nebo argumentaci, která by měla vliv na posouzení věci. Nadto z materiálního hlediska nelze přehlížet skutečnost, že Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl.

IV

9. Ústavní soud v souladu s ustanovením § 44 zákona o Ústavním soudu uvážil, že ve věci není třeba konat ústní jednání, neboť by to nepřispělo k dalšímu, resp. hlubšímu objasnění věci, než jak se s ní seznámil z vyžádaného spisu a z písemných úkonů stěžovatelů a účastníků řízení. Nekonání ústního jednání odůvodňuje také skutečnost, že Ústavní soud nepovažoval za potřebné provádět dokazování.

V

10. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a konstatoval, že stěžovatelé vyčerpali všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv. Brojí-li ústavní stížnost proti postupu podle § 262 trestního řádu, dovedl Ústavní soud v minulosti opakovaně její přípustnost (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 711/01, III. ÚS 441/04, II. ÚS 3564/12, II. ÚS 2766/14, I. ÚS 794/16 či IV. ÚS 4091/18). Ústavní stížnost je tedy přípustná, je podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Ústavní soud se poté seznámil se s obsahem vyžádaného trestního spisu a přezkoumal, zda tvrzení obsažená v ústavní stížnosti mají oporu v listinných podkladech, načež dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

11. Ústavně konformní aplikací § 262 trestního řádu se Ústavní soud již v minulosti opakovaně zabýval, jak vyplývá z judikatury citované výše, jakož i z dalších jeho rozhodnutí (viz např. nálezy sp. zn. I. ÚS 1922/09, IV. ÚS 4091/18, IV. ÚS 1327/19 či IV. ÚS 839/21). Z této ustálené judikatury vyplývá, že odnětí věci rozhodujícímu soudci podle § 262 trestního řádu je mimořádným (výjimečným) procesním prostředkem, k jehož použití musí být dány důležité důvody, které musí být zřetelné, zřejmé a nepochybné. Postup odvolacího soudu podle uvedeného ustanovení lze za ústavně konformní považovat pouze tehdy, je-li odůvodněn vysokou pravděpodobností, že při ponechání věci stávající soudce nebude schopen ukončit řízení způsobem, jenž by mohl odvolací soud aprobovat. Je přitom nezbytné, aby rozhodnutí odvolacího soudu vyjmenovávalo konkrétní pochybení soudu nalézacího. Současně je třeba uvést, že uvedené ustanovení nevytváří pro odvolací soud širší prostor k prosazení svého názoru na postup a závěry nalézacího soudu, než jaký mu vymezuje trestní řád, ať již jde o oprávnění ve věci sám meritorně rozhodnout nebo pouze zrušit rozsudek soudu prvního stupně a vrátit mu věc k novému projednání a rozhodnutí. Odvolací soud proto např. může zavázat soud prvního stupně, aby se vypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, odstranil nejasnosti nebo neúplnosti svých skutkových zjištění, případně aby

některé důkazy zopakoval nebo provedl další důkazy. Dostojí-li však rozhodnutí soudu prvního stupně uvedeným požadavkům, nemůže ho odvolací soud zrušit pouze z toho důvodu, aby prosadil své hodnocení takto provedených důkazů a z něho plynoucí závěry o skutkových zjištěních. Porušení ústavně zaručených základních práv a svobod by mohlo nastat také v případech týkajících se odnětí věci podle § 262 trestního řádu, kdy by rozhodování soudu odvolacího bylo projevem zjevné libovůle. K tomu by došlo, neodůvodnil-li by odvolací soud svůj závěr o nutnosti postupu podle § 262 trestního řádu náležitě nebo spočíval-li by takový závěr na důvodech evidentně nepřítapných. Takovéto vady s ústavní relevancí shledal Ústavní soud i v posuzované věci, neboť vrchní soud nedostal své ústavní povinnosti náležitě odůvodnit svůj postup a rozhodnutí odchylnující se od ústavní záruky práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny. Rozhodnutí vrchního soudu vykazovalo zjevnou snahu o prosazení vlastního hodnocení důkazů.

12. Ústavní soud dále připomíná obecně platnou zásadu, že odvolací soud není oprávněn si sám vytvářet závěry o skutkovém stavu věci a nahrazovat hlavní líčení. Nemůže závazně hodnotit důkazy, které sám neprovede a nemůže si ani na soudech nižších stupňů jiné konkrétní hodnocení důkazů vynucovat. Jiná situace však nastane v případech, kdy soud prvního stupně při hodnocení důkazů nepostupoval důsledně podle § 2 odst. 6 trestního řádu, tzn., že nehodnotil důkazy podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a neučinil logicky odůvodněná úplná skutková zjištění (srov. např. nálezy sp. zn. I. ÚS 49/06, I. ÚS 1922/09, III. ÚS 1980/13 či I. ÚS 3235/15). Jak však bude dále vysvětleno, podobné vady Ústavní soud v rozhodovací činnosti nalézacího soudu neshledal.

13. Uvedené ústavní kautely řádně vedeného trestního řízení jsou jednak projevem ústavní ochrany zásad ústnosti a přímosti důkazního řízení, ale rovněž tak jednou z garancí soudcovské nezávislosti a s ní spojené odpovědnosti každého jednotlivého soudu, resp. soudce. Jen trestní řízení, v němž je odsuzující rozsudek vynesena soudcem, který na základě vlastních (autonomních) hodnotících úvah podle svého nejlepšího vědomí a svědomí dospěje k závěru o vině, lze označit za ústavně konformní (srov. čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 1 Listiny a nález sp. zn. IV. ÚS 1327/19).

14. V dané souvislosti je třeba vzpomenout také nedávný rozsudek ESLP ve věci *Tempel vs. Česká republika*, stížnost č. 44151/12, ve kterém poukázal na to, že při rušení prvoinstančních rozsudků odvolací soud především vytýkal soudu prvního stupně způsob, jakým hodnotil důkazy, včetně věrohodnosti svědka. Tento přístup byl podle názoru ESLP v rozporu s § 263 odst. 7 trestního řádu tak, jak jej vykládá Ústavní soud, podle jehož judikatury je odvolací soud vázán hodnocením důkazů provedeným soudem prvního stupně (viz výše). Odvolacímu soudu ESLP dále vytkl, že z důkazů provedených soudem prvního stupně vyvodil odlišné závěry, aniž by byl sám dotčeného svědka vyslechl či aniž by byl alespoň vyložil, proč nepokládá jeho výslech za této situace za nezbytný. Rovněž ESLP poukázal na to, že rozhodnutí odvolacího soudu obsahuje formulace, jež podle něj mohou být vykládány jako podsouvání názoru, že soud prvního stupně by měl dospět k odlišným závěrům o věrohodnosti předmětného svědka, přičemž odvolací soud neakceptuje jiný výsledek řízení než odsouzení navrhovatele. ESLP podotkl, že takové závěry stěží obstojí ve světle ustálené judikatury Ústavního soudu. Podle názoru ESLP odvolací soud nesmí za žádných okolností udělovat pokyny soudu prvního stupně v tom smyslu, zda by měl rozhodnout o vině či nevině obžalovaného, resp. nemůže založit své pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti soudců ani své výtky, že

soud prvního stupně se neřídil závaznými pokyny, na pouhé skutečnosti, že soud prvního stupně dospěl k takovým skutkovým zjištěním a závěru o vině stěžovatele, s nimiž se odvolací soud pouze neztotožňuje.

15. Před vlastní aplikací uvedených principů na nyní posuzovanou věc Ústavní soud poznamenává, že nehodnotil a ani hodnotit nemohl jednotlivé důkazy ani výsledek dokazování jako celek. Porušení práv stěžovatelů spočívá především v tom, že provedené důkazy nebyly řádným způsobem (ať se závěrem o vině nebo jejím neprokázání) vyhodnoceny k tomu příslušným soudem. Níže tedy Ústavní soud neprováděl hodnocení výsledku hodnotících úvah, nýbrž jejich formu a způsob, jakým k nim trestní soudu dospěly. V takové situaci pravomoc vlastního posouzení přesvědčivosti souboru důkazů Ústavnímu soudu nepřísluší (srov. náleží sp. zn. IV. ÚS 1327/19).

16. V posuzované věci rozhodoval jak nalézací soud, tak i soud odvolací již třikrát, přičemž městský soud vždy stěžovatele zprostil obžaloby a vrchní soud na základě odvolání státního zástupce tato rozhodnutí vždy zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání. Jelikož navíc vrchní soud v napadeném usnesení kritizoval soud prvního stupně za to, že se neřídil jeho výhradami a právním názorem, Ústavní soud zohlednil obsah všech tří rozsudků městského soudu (byť odvolací soud všechny tři tyto rozsudky zrušil) i všech tří kasačních usnesení vrchního soudu, zejména pak v pořadí druhého rozsudku městského soudu ze dne 15. 10. 2019 sp. zn. 47 T 6/2018 (dále jen „rozsudek č. 2“) a třetího rozsudku tohoto soudu ze dne 6. 10. 2020 sp. zn. 47 T 6/2018 (dále jen „rozsudek č. 3“), jakož i v pořadí druhé usnesení vrchního soudu ze dne 28. 2. 2020 sp. zn. 8 To 87/2019 (dále jen „usnesení č. 2“) a třetí (napadené) usnesení ze dne 8. 3. 2021 č. j. 9 To 5/2021 (dále jen „usnesení č. 3“).

17. Vrchní soud ve svém usnesení č. 2 na č. 1. 14 městskému soudu vytýkal, že chybně přejal formalistické tvrzení obžalovaných o neúplatnosti dohody mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, z čehož městský soud dále dovodil, že se na tuto dohodu nevztahovalo Nařízení Komise č. 1828/2006. Městský soud na č. 1. 65 svého rozsudku č. 3 v tomto směru svou argumentaci nijak nedoplnil a pouze překopíroval pasáž obsaženou na č. 1. 61 rozsudku č. 2. S tím související část odůvodnění obsažená na č. 1. 57 a 58 rozsudku č. 2 byla převzata též do odůvodnění rozsudku č. 3 (srov. č. 1. 62-63), kde však byla ještě doplněna.

18. Pokud jde o výtku, kterou vrchní soud vyjádřil na č. 1. 14 svého usnesení č. 2 a která se týkala možnosti poskytování záruky ze strany komerčních bank, městský soud na ni reagoval na č. 1. 51-52 svého rozsudku č. 3. Zde vyjádřil své vlastní hodnotící úvahy zejména ve vztahu ke zprávám komerčních bank týkajícím se této otázky i k charakteru záruk jimi nabízených. Vrchní soud však v napadeném usnesení uvedenou výtku toliko překopíroval ze svého předchozího usnesení č. 2 a na zmíněnou doplněnou argumentaci nalézacího soudu nijak nereagoval. Městský soud na č. 1. 51 svého rozsudku č. 3 rovněž racionálně vysvětlil, proč neprovedl některé důkazy související právě s otázkou možných záruk komerčních bank, které mu ve svém usnesení č. 2 uložil provést vrchní soud. Ten pak v napadeném usnesení toliko konstatoval neprovedení těchto důkazů ze strany nalézacího soudu a zmíněnými důvody se nijak nezabýval.

19. Podobně tomu bylo i u výhrady, kterou odvolací soud uvedl na č. 1. 14-15 svého usnesení č. 2 v souvislosti s interpretací a hodnocením stanoviska Evropské komise obsaženého v dopisu W. D. z 15. 2. 2013. Městský soud v Praze na č. 1. 60 rozsudku č. 3

sice opětovně (s drobnými úpravami) přepsal pasáž uvedenou na č. 1. 55-56 rozsudku č. 2, avšak svůj závěr, že finanční korekce byla navrhována výhradně z důvodu absence veřejné soutěže za účelem výběru správce záručního fondu, podpořil obsahem dalšího sdělení W. D. z 19. 8. 2013. Vrchní soud pak na tuto doplněnou argumentaci reagoval na č. 1. 21 napadeného usnesení, přičemž obsah a význam zmíněného sdělení z 19. 8. 2013 vyhodnotil podstatně jinak. Vrchní soud se navíc ve vztahu k prvnímu dopisu W. D. z 15. 2. 2013 v podstatě omezil toliko na citaci jedné věty ze závěru tohoto dopisu, avšak nevyjádřil se k argumentaci nalézacího soudu o tom, že tento závěr odkazoval na obsah bodu 1 citovaného dopisu, v němž byl vytykán výběr poskytovatele záručních služeb bez výběrového řízení. Ústavní soud se seznámil s obsahem uvedeného dopisu obsaženého na č. 1. 2754-2759 předmětného trestního spisu a konstatuje, že interpretaci, k níž dospěl městský soud, nepovažuje za nelogickou, tudíž se nelze spokojit s nekonkrétním tvrzením vrchního soudu, který toto hodnocení označil za naprosto nepochopitelné (srov. č. 1. 16 napadeného usnesení).

20. Zásadní význam pro posuzovanou věc mělo posouzení zavinění stěžovatelů, resp. toho, zda z provedených důkazů lze dovodit jejich nepřímý úmysl. Městský soud této otázce věnoval značnou pozornost, a to jak ve svém dosud posledním rozsudku (tj. rozsudku č. 3), tak ve svých rozsudcích předchozích (srov. zejména celkovou argumentaci na č. 1. 61-64 a 67-69 rozsudku č. 3). Tuto argumentaci městského soudu přitom považuje Ústavní soud za racionální, prostou zjevných logických pochybení.

21. Vrchní soud svůj odlišný názor na otázku zavinění stěžovatelů vyjádřil na č. 1. 15 svého usnesení č. 2 a zopakoval jej na č. 1. 17 svého usnesení č. 3. Ve vztahu k nepřímému úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku konkrétně uvedl: „Jestliže však obecně pachatel ví, že svým jednáním může způsobit následek, jež má na mysli trestní zákoník, a přesto své jednání uskuteční, nelze o úmyslu nepřímém polemizovat.“ Ústavní soud však s tímto způsobem interpretace nepřímého úmyslu nemůže souhlasit, neboť vrchní soud zjevně zaměnil, resp. ztotožnil složku vědění se složkou volní (tj. se srozuměním, resp. smířením se pachatele). Povědomí určité osoby o možnosti vzniku následku totiž ještě samo o sobě neznamená, že je s tímto následkem i srozuměna (smířena); ostatně i vědomá nedbalost ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku je založena na tom, že pachatel ví o možnosti způsobení následku (přičemž bez přiměřených důvodů spoléhá na to, že jej nezpůsobí). O srozumění lze hovořit až tehdy, pokud pachatel nepočítá s ničím, co by mohlo následku zabránit (srov. náleží sp. zn. III. ÚS 1076/08 a podrobněji rovněž viz PROVAZNÍK, J. In: ŠČERBA a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 216-225).

22. Pokud jde o celkové hodnocení provedených důkazů, vrchní soud na č. 1. 22 napadeného usnesení sice konstatoval, že městský soud ve svých předchozích rozsudcích nedostál své zákonné povinnosti hodnotit důkazy podle zásady volného hodnocení důkazů, avšak tento svůj závěr blíže neodůvodnil. Z odůvodnění napadeného usnesení totiž nejsou patrné žádné zásadní logické či podobné vady, kterých se měl městský soud podle soudu odvolacího při hodnocení důkazů dopustit. Ústavní soud nemůže přisvědčit vrchnímu soudu v jeho názoru, že nalézací soud nekriticky přejímal zejména argumenty stěžovatele G. a přehlížel, popř. bagatelizoval či deformoval důkazy, které je zpochybňují. Z odůvodnění rozsudků městského soudu (zejména pak rozsudku č. 3) je totiž patrné, že městský soud věnoval náležitou pozornost i důkazům, které obžaloba i vrchní soud považovaly za usvědčující. Nekritičnost k argumentaci obhajoby přitom jistě

nelze dovozovat pouze z toho, že konečné rozhodnutí nalézacího soudu vyznělo ve prospěch stěžovatelů.

23. Výše popsané výhrady odvolacího soudu vůči způsobu, jakým soud nalézací hodnotil provedené důkazy a dospěl k rozhodujícím skutkovým a právním závěrům, se Ústavnímu soudu jeví spíše jako „obyčejný“ nesouhlas vrchního soudu s tímto hodnocením a jeho výsledky, tedy zaujetí odlišného postoje k hodnocení provedených důkazů. To se týká primárně klíčové otázky prokázání nepřímého úmyslu na straně stěžovatelů, kdy soud prvního a druhého stupně zjevně hodnotily stejné důkazy s odlišným výsledkem. Výše bylo navíc vysvětleno, že to byl spíše vrchní soud, kdo se při posuzování uvedené otázky dopustil pochybení.

24. Ani z kontextu odůvodnění všech tří rozsudků městského soudu a všech tří kasačních usnesení vrchního soudu tak podle Ústavního soudu nevyplývá konkrétní zjevné pochybení městského soudu při hodnocení provedených důkazů a následování pokynů odvolacího soudu. Výše popsaný jiný přístup obou soudů k hodnocení důkazů – jak již bylo vysvětleno – nemůže sám o sobě představovat legitimní důvod pro výjimečný postup založený na aplikaci § 262 trestního řádu, tedy přikázání věci jinému senátu nalézacího soudu. Stěžovatelům je navíc třeba přisvědčit, že vrchní soud jen povrchním způsobem odůvodnil, proč považuje přikázání věci jinému senátu za proporcionální řešení dané situace v porovnání s významným zásahem do práva stěžovatelů na zákonného soudce. Tvrzení vrchního soudu, že ponechání věci původnímu senátu soudu prvního stupně by znamenalo porušení ústavně zaručeného práva na projednání věci bez zbytečných průtahů, se jeví jako značně alibistické, a to mj. s ohledem na to, že nový senát by musel celé dokazování provést znovu, jak ostatně sám vrchní soud v napadeném usnesení uvedl.

25. Ústavní soud tedy uzavírá, že vrchní soud v napadeném usnesení neidentifikoval žádné logické excesy či obdobná zásadní pochybení, kterých se měl v souvislosti s hodnocením provedených důkazů dopustit soud prvního stupně. Na místo toho přistoupil k vyvození odlišných skutkových závěrů bez toho, že by potřebné důkazy sám provedl. Ústavní soud proto považuje rozhodnutí vrchního soudu o přikázání věci jinému senátu soudu prvního stupně podle § 262 trestního řádu za nedostatečně odůvodněné, přičemž se jedná spíše o projev snahy prosadit vlastní způsob hodnocení provedeného dokazování, a to zejména v souvislosti s posouzením zavinění stěžovatelů. Tímto postupem tak vrchní soud zasáhl do práva stěžovatelů na spravedlivý (řádný) proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a do jejich práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny.

VI

26. Na základě výše uvedeného Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) a § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu rozhodl, jak je ve výroku nálezu uvedeno.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 5. dubna 2022

JUDr. Jaromír Jirsa
předseda senátu